

Gebiedsopgaven Watergraafsmeer 2023 – 2026

Inleiding

In de gebiedsopgaven staan de belangrijkste opgaven beschreven voor de komende jaren. Voor ieder gebied is eerder een gebiedsanalyse gemaakt. Deze gebiedsanalyses tonen aan waar de gebieden van elkaar verschillen en waar de 'seinen' op rood staan. De combinatie van de gegevens uit de analyse én de kennis en ervaring van de gebiedsteams met het gebied en de bewoners, de collega's in de stad, het bestuur en de stadsdeelcommissies leidt tot een set aan gebiedsopgaven specifiek voor ieder gebied. Naast het reguliere werk van de gemeente zorgen we er hiermee voor dat we in ieder gebied iets extra's doen op de onderwerpen die dat in een gebied nodig hebben. Jaarlijks maken we ook een uitvoeringsplan waarin we beschrijven wat we gaan doen en met wie. Ook in de afgelopen bestuursperiode hebben we in stadsdeel Oost gewerkt aan een aantal specifieke opgaven. Het aantal gebiedsopgaven ten opzichte van de vorige jaren is nu teruggebracht, om meer focus aan te brengen.

Leeswijzer

- De behaalde resultaten en stand van zaken rond de voorgaande gebiedsopgaven heeft mede invloed gehad op de bepaling van de nieuwe opgaven. Daarom eerst een kleine terugblik.
- Vervolgens worden de drie gebiedsopgaven benoemd. Elke gebiedsopgave begint met een introductie, gevolgd door de drie doelstellingen.

Terugblik

De terugblik wordt beschreven aan de hand van de zes gestelde prioriteiten in de gebiedsagenda 2019-2022.

Mensen hebben zolang mogelijk de regie over hun eigen leven

Het aantal ouderen in Watergraafsmeer is vanwege demografische ontwikkelingen in de afgelopen jaren verder gestegen. Door de coronamaatregelen is het voor veel mensen, al dan niet tijdelijk, moeilijker geworden om actief deel te nemen aan de samenleving. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat bewoners elkaar kunnen blijven ontmoeten en er voldoende voorzieningen in de buurt zijn. Met name in Betondorp is hier veel aandacht aan gegeven, ook is hier inmiddels iedere donderdag een kleine markt. We blijven ons de komende jaren inzetten om dit aanbod verder te vergroten.

Aandacht besteden aan de diversiteit van het wonen in wijken

Op twee locaties in Watergraafsmeer wonen jonge stathouders samen met andere jongeren. De afgelopen jaren is gebleken dat dit heel vaak goed gaat, maar in sommige gevallen ook leidt tot vervelende situaties binnen de 'communities' van deze complexen. We hebben hier onder andere ingezet op een stevige samenwerking met de betrokken professionals, en meerdere projecten opgestart om stathouders te activeren en op de juiste manier te begeleiden. Dit blijven we doen, daarbij zorgen we ook voor de juiste ondersteuning voor de andere bewoners.

Onder deze prioriteit is ook het langer zelfstandig wonen van ouderen ondergebracht. Samen met de woningcorporaties en het buurtteam hebben we de eerste stappen gezet in een samenwerking om ouderen langer zelfstandig te laten wonen. Hiervoor hebben we ook onderzocht of een geclusterde

woonvorm in Betondorp tot de mogelijkheden behoort. Ondanks dat hier stappen in zijn gezet, is dit een traject van de lange adem waarbij we de komende jaren tot een meer concrete aanpak willen komen.

Alle kinderen en jongeren kunnen meedoen, tegengaan tweedeling

Het aantal kinderen dat opgroeit in een minimagezin in Watergraafsmeer ligt vrij stabiel rond 8%. Dat is onder het Amsterdamse gemiddelde van 17%, maar het concentreert zich wel in de kwetsbare buurten. We hebben er daarom hard aan gewerkt om het grote activiteitsaanbod van sport, spel, cultuur, recreatie en onderwijsondersteuning toegankelijk te maken voor alle kinderen van Watergraafsmeer. Er is in meerdere buurten gestart met huiswerkbegeleiding, in sommige gevallen gecombineerd met sport. Die samenwerking gaan we de komende jaren verder intensiveren en bestendigen.

Leefbaarheid bevorderen bij de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkwijken

Het ontwikkelen van nieuwe woon- en werkwijken kost jaren. Vooral in Overamstel blijft dit thema nog een aantal jaren spelen en zal het in intensiteit toe nemen. Helaas zien we dat het in dit gebied nog lastig is geweest om de sociale cohesie te vergroten, ondanks goed contact met een bewoners- en ondernemerscollectief.

Bij het Eenhoorngedebiet wordt de komende jaren verder ontwikkeld. Daar hebben we veel contact met betrokken bewoners, de woningcorporatie en zorgorganisaties. Wel speelt er nog een aantal zaken rondom veiligheid en de openbare ruimte die we aandacht blijven geven. Hiervoor werken we nauw samen met de betrokken partners.

We zien dat er niet alleen vanuit de fysieke ontwikkelingen grote uitdagingen op ons afkomen als het gaat om de leefbaarheid in wijken. Ook de verandering van de samenstelling van bewoners in bestaande wijken vraagt onze aandacht. In sommige gevallen komt dit de komende jaren samen, zoals in Amsteldorp.

Verbeteren en vergroenen van de openbare ruimte inspeliend op veranderingen

Er is de afgelopen jaren veel onderhoud geweest aan de openbare ruimte en dit zal de komende jaren ook door blijven gaan. Participatie bij dit soort projecten blijft een belangrijk thema en gaat bij sommige projecten beter dan bij anderen. Een mooi resultaat van participatie zien we bij het Mariotteplein, waar een actieve groep omwonenden een belangrijke rol heeft gespeeld bij de verbetering en het beheer van de speeltuin. Hoewel we de aanpak van de openbare ruimte de komende jaren niet als opgave benoemen, blijft participatie een groot aandachtspunt bij wijken in ontwikkeling.

De Watergraafsmeer wordt voorloper op het gebied van duurzaamheid en circulariteit

Het thema duurzaamheid en circulariteit krijgt steeds meer aandacht, en niet alleen in Watergraafsmeer. Met bewonersgroep MeerEnergie worden nog steeds de mogelijkheden onderzocht voor een gasloos Middenmeer en er zijn meerdere initiatieven uit de buurt die ondersteund zijn vanuit de gemeente. Bij het groot onderhoud in Betondorp is veel aandacht geweest voor het 'rainproof' maken van de omgeving, en ook zien we steeds meer wadi's bij ontwikkelingen in de buurt. We blijven hier de komende tijd aandacht aan geven, en zorgen ervoor dat het bewustzijn bij bewoners uit de verschillende buurten vergroot wordt.

Opgave 1: Oog voor kwetsbare bewoners en hun omgeving

Watergraafsmeer scoort als geheel vaak relatief goed op verschillende indicatoren rondom kwetsbare bewoners en leefbare buurten. Op buurtniveau is dit beeld vaak anders. Zo speelt vergrijzing een grote rol in delen van Watergraafsmeer en wonen er veel kwetsbare bewoners in buurten bij elkaar. De vraag van deze kwetsbare individuen willen we zo goed mogelijk bedienen. Tegelijkertijd vraagt het ook iets van de buurt zelf. Door te investeren in de omgeving, zoals in de sociale netwerken en het aanbod van voorzieningen, worden niet alleen de kwetsbaren, maar alle bewoners in de buurt geholpen. Hierbij maken we gebruik van actieve bewoners in de buurten en zetten we indien mogelijk buurtbanen in.

Ouderen

In buurten als Amsteldorp, Betondorp en Jeruzalem wonen relatief veel ouderen. Deze mensen wonen langer zelfstandig dan voorheen, ook als ze meer zorg nodig hebben en minder mobiel worden. Dit leidt tot nieuwe uitdagingen. Zo is de woning vaak niet meer geschikt. Bovendien wonen ouderen steeds vaker alleen en missen ze het contact met de buitenwereld. Eenzaamheid kan onder deze groep sterk toenemen.

Onze focus ligt in eerste instantie op het passend laten wonen van deze mensen. We zorgen ervoor dat ouderen goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden om te verhuizen en stimuleren en ondersteunen hen bij deze keuze.

Helaas wil of kan niet iedereen meer verhuizen. Een deel van de ouderen blijft liever in hun huidige woning, in de vertrouwde buurt met hun eigen netwerk. In buurten met een hoog percentage ouderen zetten we ons in voor het toevoegen van de juiste voorzieningen en het versterken van de sociale cohesie. Het netwerk in de buurt is kan een belangrijke factor zijn in het tegengaan van eenzaamheid.

Statushouders

Op Sportpark Middenmeer en Science Park zijn op twee grote locaties jonge statushouders gehuisvest die daar samenleven met andere jongeren. Met een groot deel van de statushouders gaat het goed, maar dat geldt niet voor iedereen. De juiste zorg en hulpverlening kunnen vinden, is juist voor deze zeer kwetsbare jongeren erg moeilijk. Kennis van en gebruikmaken van de basisvoorzieningen is voor hen niet vanzelfsprekend. Bovendien hebben problemen van individuen in sommige gevallen een grote invloed op de leefbaarheid in deze wooncomplexen. We zorgen daarom voor de juiste ondersteuning voor zowel de kwetsbare bewoners als hun burens.

Jeugd

Voor een groot deel van de kinderen en jongeren in Watergraafsmeer zijn er voldoende kansen, maar er is een kleine groep van circa 8% die opgroeit in armoede. Dit is een stuk lager dan het gemiddelde van 16% in Amsterdam, maar waar dit percentage in Amsterdam de laatste jaren is gedaald, is dit in Watergraafsmeer vrijwel gelijk gebleven. Deze meeste kinderen en jongeren uit deze groep wonen in Betondorp, Amsteldorp en de Van der Kunbuurt. Voor deze groep is het niet vanzelfsprekend dat zij mee kunnen doen aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en huiswerkondersteuning. Deze specifieke groep geven we extra aandacht, zodat zij niet buitengesloten worden, maar juist in contact komen met andere kinderen en jongeren en kunnen profiteren van de mogelijkheden die er zijn in de buurt.

Doelstelling 1A

Ouderen krijgen meer mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen in een daarvoor geschikte woning en buurt.

Doelstelling 1B

Op gemengde complexen met statushouders is er ondersteuning die past bij de wensen van de bewoners.

Doelstelling 1C

Alle kinderen en jongeren in de buurt kunnen meedoen aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en educatie.

Opgave 2: Een duurzame, klimaatbestendige wijk

In Watergraafsmeer zijn veel bewoners en ondernemers betrokken bij het thema duurzaamheid. We zien veel initiatieven ontstaan, uiteenlopend van een coöperatie die het warmtenet in eigen beheer wil nemen tot kleine groeninitiatieven. Al deze initiatieven zijn belangrijk en leveren een bijdrage aan een duurzame wereld. We willen graag samen met bewoners en ondernemers deze initiatieven verder helpen, nieuwe ideeën een kans geven en bewonersnetwerken versterken, zodat er ervaringen gedeeld kunnen worden en men elkaar kan inspireren. Omdat deze opgave speelt in alle gebieden van Oost, zoeken we actief de samenwerking met de andere gebiedsteams en het opgaveteam Duurzaamheid.

Bewustwording bij meerdere doelgroepen

Hoewel veel bewoners en ondernemers in Watergraafsmeer actief bezig zijn met het thema duurzaamheid, geldt dit niet voor iedereen. We merken dat sommige bewoners door uiteenlopende redenen de urgentie van het thema duurzaamheid nog niet zien. Dit heeft niet alleen invloed op de klimaatbestendigheid van de stad als geheel, maar bijvoorbeeld ook op hoogte van de energierekening van een huishouden. Door onze aanpak toe te spitsen op verschillende doelgroepen vergroten we het aantal bewoners en ondernemers dat zich bewust is van de urgentie van het thema duurzaamheid. Hierbij kunnen bewoners uit die verschillende doelgroepen een bijzondere rol spelen, bijvoorbeeld in de vorm van een buurtbaan.

Energiebesparende en klimaatadaptieve maatregelen

Bewustwording is stap één, maar het nemen van energiebesparende en klimaatadaptieve maatregelen is de actie die hierop volgt. Deze maatregelen kunnen een grote invloed hebben op de verlagen van de energierekening. Vooral voor mensen met lage inkomens kan de impact hiervan groot zijn. Ook klimaatadaptieve maatregelen, zoals het toevoegen van groen en het zorgen voor een goede afvoer van overtollig regenwater, draagt bij aan het een prettig leefklimaat. Het nemen van deze maatregelen kost echter tijd en geld. Hiervoor zijn binnen de stad verschillende middelen beschikbaar. We horen vaak dat mensen in het

woud van informatie niet goed weten bij wie ze moeten zijn, hoe regelingen werken en waar ze ondersteuning kunnen krijgen. We zorgen ervoor dat bewoners hiervoor extra mogelijkheden krijgen.

Sportverenigingen en maatschappelijke instellingen

Naast bewoners en ondernemers kent Watergraafsmeer veel sportverenigingen en maatschappelijke instellingen (incl. religieuze organisaties). Zij leveren een belangrijke bijdrage aan het welzijn van de bewoners. Tegelijkertijd zien ook zij de energierekening oplopen. We vinden het belangrijk dat deze faciliteiten kunnen blijven bestaan en gaan met deze organisaties in gesprek om ze te ondersteunen bij het nemen van de juiste energiebesparende maatregelen.

Doelstelling 2A	Meer bewoners en ondernemers zijn zich bewust van de urgentie van het thema duurzaamheid.
Doelstelling 2B	Bewoners en ondernemers worden geïnformeerd over en geholpen bij het nemen van energiebesparende en klimaatadaptieve maatregelen.
Doelstelling 2C	We informeren, stimuleren en ondersteunen alle sportverenigingen en maatschappelijke organisaties bij nemen van maatregelen voor energieneutrale faciliteiten.

Opgave 3: Wijken in ontwikkeling

Veel buurten in Watergraafsmeer zijn in ontwikkeling. De plannen voor de woningen in Amsteldorp worden verder uitgewerkt, bij De Eenhoorn wordt verder gebouwd, in de Van der Kunbuurt wordt ontwikkeld en de openbare ruimte gaat in een aantal gebieden op de schop. De grootste nieuwbouwoontwikkelingen vinden plaats in Overamstel. En dat gaat alleen nog over de fysieke ontwikkelingen. Op sociaal vlak zien we steeds meer buurten waar de sociale cohesie onder druk staat. In sommige gevallen door wrijving tussen 'oude' en 'nieuwe' bewoners, in andere gevallen omdat er hele nieuwe woongebieden worden ontwikkeld waar voorheen nog geen sociaal netwerk bestond.

Bewonersparticipatie

De komende jaren zijn er in Watergraafsmeer veel bouwwerkzaamheden. Hierdoor kunnen bewoners en ondernemers overlast ervaren van bijvoorbeeld verkeersomleidingen, bouwverkeer en lawaai. Sociale netwerken bestaan in deze buurten nog niet, of staan door het vertrek van oude bewoners en de instroom van nieuwe bewoners onder druk. Juist in de buurten waar veel verandert, zijn deze netwerken van groot belang. Bovendien zorgen ze ervoor dat bewoners op verschillende manieren kunnen participeren en dat de gemeente deze netwerken kan faciliteren.

In nieuwe gebieden, zoals Overamstel, gaan we daarom actief op zoek naar deze (beginnende) netwerken en faciliteren wij deze waar mogelijk. In bestaande gebieden kijken we juist naar het bestendigen van huidige netwerken en leggen we de focus op het verbinden van deze netwerken en bewoners met elkaar.

Voorzieningen

Het voorzieningenniveau loopt in het begin van een bouwperiode vaak achter op de bouw van de woningen. We faciliteren daarom geschikte tijdelijke voorzieningen en denken daarnaast actief mee met de

(maatschappelijke) voorzieningen die in de toekomst gerealiseerd worden. Dit geldt ook voor sportvoorzieningen. Omdat de sportnorm in Overamstel niet volledig wordt gerealiseerd worden de komende jaren maatregelen genomen om sportpark Drieburg te intensiveren. Sport en Bos is hiervoor de opdrachtgever. De ontwikkeling van een buurt als Overamstel heeft dus niet alleen invloed op de buurt zelf, maar ook op de omliggende buurten. Dit houden we in de gaten en we spelen hierbij in op actualiteiten. Specifieke aandacht gaat uit naar de parkeerdruk en verkeerscirculatie in het nabijgelegen Amsteldorp en de aanpak van de speeltuin Amsteldorp in relatie met het sportpark.

Zomerrecreatie

De afgelopen jaren is er veel overlast ervaren van zomerrecreatie, met name bij Park Somerlust in Overamstel. Dit is een geliefde locatie voor veel Amsterdammers om bij warm weer te ontspannen. We hebben de afgelopen jaren al meerdere maatregelen genomen om deze overlast te beperken. We houden hier de komende tijd de situatie goed in de gaten, zodat de situatie beheersbaar blijft. We focussen ons op het beperken van overlast die door omwonenden als (zeer) ernstig wordt ervaren.

Doelstelling 3A	In wijken waar ontwikkeld wordt, werken we nauw samen met bewonersnetwerken die zich inzetten voor het verbinden van de buurt.
Doelstelling 3B	De voorzieningen in de wijk en omgeving tijdens en na de bouwperiode worden beoordeeld met een voldoende tot goed.
Doelstelling 3C	We spelen in op de actualiteit en houden de overlast van (zomer)recreatie in de openbare ruimte beheersbaar.